

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ALMANYA DEVLETİ ARASINDA
KONSOLOSLUK MUKAVELENAMESİ**

Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya, hukuku umumiyei düvel esasları ve müte-kabilliyet prensibi üzerine her iki memleket arasındaki konsolosluk münasebetlerini tesis arzusuyla mütehasıs olarak bir Konsolosluk mukavelemesi akdine karar vermişler ve bu hususta murahhasları olarak :

Türkiye Cumhuriyeti Reisi :

Sabık Hariciye Müsteşarı ve Tokat Mebusu Ali Şevki Beyefendiyi,

Almanya Devleti Reisi :

Almanyanın Türkiyedeki fevkalâde Murahhası ve Büyük Elçisi Her Rudolf Napolny Cenaplarını ve Almanya Devletinin Müşaviri has sıfatını haliz İzmir birinci sınıf Jeneral Konsolosu Herr Wilhelm Padel'i tâyin eylemiştir.

Müşarileyhim salâhiyetnamelerini birbirlerine tebliğ ile usulüne muvafık bulduktan sonra aşağıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Birinci Fesıl

Konsolosların kabulü

Madde 1 — İşbu mukavelememde başka tabirler kullanılmadıkça «Konsolos» kelimesinden konsoloslukların reisi bulunan Başkonsolos, Konsolos ve muavini konsoloslar anlaşılacaktır.

«Konsolos ve konsolosluk memurları» tabirinden konsoloslukların reisinden maada bir konsoloshanede bulunan bilcümle meslek memurları anlaşılacaktır.

Madde 2 — Akıd Taraflardan her biri diğer tarafın kendi mevzuatı dairesinde tâyin edeceği konsolosları ülkesindeki liman, şehir ve mevkilere kabul etmeği taahhüt eder. Bununla beraber her bir taraf, bazı mevkilerini veya ülkesinin bazı kısımlarının bundan istisna etmek hakkını muhafaza eder, ancak bu istisnaların diğer bütün devletlere de aynı zamanda tatbik edilmesi meşruttur.

Meslekten olan konsolos ve konsolosluk memurlarının, tâyin eden tarafın tebaasından olmaları lâzımdır.

Fahri konsoloslar, iki Akıd taraftan her hangi birinin tebaası arasından intihap edileceklerdir. Bunların tâyinlerinden evvel diploması tarikiyle, memleketinde memuren bulunacakları hükümetin muvafakati alınmak lâzımdır.

Madde 3 — Konsoloslar memuren bulunacakları memleketde mev'î eşkâl ve merasim mucibince kabul edildikleri andan itibaren vazifelerini ifa edebileceklerdir.

Beratlarının ibrazı üzerine buyrultu (Exéquatur) veya diğer bir kabul vesikasını, mümkün olduğu kadar süratle ve bilâharç alacaklardır.

İşbu buyrultunun ibrazını mütaakip memuren buldukları mahallin salâhiyettar makamata, konsolosların vazifelerini ifaya başlamaları için derhal lâzım gelen tedbirleri alacaktır.

Konsoloslukların memuriyetleri havzası, konsolosları tâyin eden taraf canibinden tespit ve diğer tarafa tebliğ olunacaktır. Evvelce tespit edilmiş olan konsolosluk memuriyet havzalarında yapılacak bilcümle tadilat için de aynı suretle hareket olunacaktır.

İşbu memuriyet havzaları hiç bir zaman konsoloshane tesisine müsaade edilmeyen mevkileri ve ülke kısımlarını ihtiva edemez.

Eğer konsolosun nezdinde memuren bulunduğu devlet, ahvali mahsusada buyruktu veya kabul vesikasının ita edilmeyeceği veyahut geri alınması lâzımgeldiği kanaatinde bulunursa, bunun takdir hakkı yalnız kendine ait olan sebeplerini konsolosu tâyin eden devlete tebliğ edecek ve ikinci halde işbu tebliği buyruktu veya kabul vesikasının geri alınmasından evvel ıcrâ edecektir.

Madde 4 — Konsolosların vefatı, mazereti veya gaybubetleri halinde konsolosluk memurları ((Konsolos konsolos muavini, kağçılar ve kâtipler) mertbe nazarı dikkate alınarak vekâleten konsolosluk vazifelerinin ifasına salâhiyettardılar. Şu şartla ki bunların resmi sıfatları daha evvel mahalli salâhiyettar makamata bildirilmiş olmalıdır.

Fahri konsolosluk reisinin vefatı, mazereti veya gaybubeti halinde yerine kaim olan zat meslekten olmadığı takdirde ancak memur bulunduğu mahal hükümetinin rızasıyla tâyin olunabilir.

Konsolosların yerine kaim olan zevat vekâleten ifayı vazife ettikleri müddetçe asillere bahşedilmiş olan bilcümle imtiyaz ve muafiyetlerden istifade edeceklerdir.

Maazalık meslekten olmayıpta meslekten konsolosların yerine kaim olacak olan kimseler, vazifelerinin devamı müddetince meslek konsoloslarına ibraz olunan hürmet ve nezaket muamelesinden müstefit olmakla beraber ancak fahri konsolosların imtiyaz ve muafiyetlerinden istifade edeceklerdir.

İkinci Fası

Konsolosların imtiyaz ve masuniyetleri

Madde 5 — Konsoloslar daire ve kağçılıyalarının bulunduğu binaya kendilerini tâyin etmiş olan tarafın armasıyla sıfatlarını ıcrâ eyleyen bir levha vazedebilirler. Konsoloslar aynı zamanda bu binaya umumi merasim ve mütat olan diğer ahvalde işbu Devletin bayrağını çekebilirler. Şurası iyice mukarrerdir ki harici âlâmetler hiç bir zaman melce hakkı bahşeder surette tefsir edilmeyecektir.

Konsoloslar bilhassa Hükümetlerini temsil eyedikleri bilcümle ahvalde mahalli âdetler mucibince resmi sıfatlarının icabettireceği hürmetlere mazhar olacaklardır.

Madde 6 — Konsoloshane evrakı her zaman müdahaleden masun olacak ve mahalli makamat hiç bir bahane ile bu evraka ait varakaları muayene ve müsaderede edemeyecektir. Bu varakalar konsolosluk memurlarının şahsi evrakından tamâniyle ayrı tutulacaktır.

Mahalli memurlar konsolosu veya yerine kaim olan zatı evvelce haberdar etmeksizin kağçılıyaya ve evrak odalarına giremeyeceklerdir. Meğerki bir mahkeme tarafından verilen bir hükmün infazı veyahut idamı, ağır cezayı veya asgarî bir sene hapsi müstelzim bir cürmün takibi mevzubahis ola.

Daire ve kağçılıyalar hiç bir zaman melce olmayacaktır.

Madde 7 — Meslekten olan konsoloslar ve konsolosluk memurları (Konsolos, konsolos muavini, kağçılar ve kâtipler) tekâlifî harbiye mükellefiyet veya ibatei askeriyeden ve kezalık şahsi hizmetleri mutazammın herhangi bir mükellefiyetten muafırlar.

Şu kadar ki işbu muafiyetler kendilerini tâyin eden Devlet tebaasından olmayan veya kendilerini kabul etmiş olan memlekette bir ticaret veya sanatta meşgul bulunan konsolos veya konsolosluk memurlarına şâmil değildir. Bunlar buldukları memleket tebaası gibi tekâlifî harbiye ve askerîye mükellefiyetlere tebdirler.

Birinci fıkrada mevzubahis muafiyetlerin meslekten olan konsolos ve konsolosluk memurlarının gayrimenkul mallarına şâmil olması, işbu gayrimenkullerin bunların ikametgâhı olması veya konsoloshane hizmetinde kullanılması hallerine münhasır olup fahri konsolosların gayrimenkul mallarına şâmil değildir.

Fahri konsoloslardan gayri meslekten olan konsoloslar ve konsolosluk memurları kendilerini tâyin eden devlet tebaasından olmak ve kendilerinin kabul eden Devlet dâhilinde hiç bir sanat ve ticaret ifa etmemek şartıyla bilâvasıta şahsi vergilerden muafırlar.

Dördüncü fıkrada zikredilen muafiyetler, vergiye tabi eşyanın mahiyeti ve bu eşyanın konsolosların ve konsolosluk memurlarının memur buldukları Devlet arazisine iktisat noktaı nazarından merbut bulunması hasebiyle mükellefin tabiiyet, ikametgâh veya bulunduğu mahal bakılmayarak tahsil edilen neviden bulunan bilâvasıta şahsi vergilere şâmil değildir.

Birinci fıkrada zikredilen kimselerle kendilerini tâyin eden Devlet tebaasından bulunan konsoloshane malyyet memurlarının konsolos, memur ve malyyet memuru sıfatıyla icra eyledikleri hizmetin mukabil olarak aldıkları memuriyet maaşları memuren buldukları memlekette her zaman vergiden muafırlar.

Madde 8 — Âkıld Taraflar arasında siyasi münasebetleri inkıtai takdirinde konsolos ve konsolosluk memurları ve kendileriyle birlikte ikamet eden aileleri efradiyle konsolosluk memurlarının tâyin eyemiş olan Devlet tebaasından bulunan ve bu memurlar tarafından bilhassa getirilmiş olan müstahdemin altı günden aşağı olmamak üzere münasip bir mühlet zarfında memleketi serbestçe terk edebileceklerdir.

Madde 9 — Âkıld Taraflardan her biri konsoloshane dairelerinin resmî istimaline mahsus ilk tesis mobilye ve eşyasını ve keza lik arma, bayrak, defter başlıklı kâğıt, koçanlı defter, pasaport, pul ve resmî vesikaları ve konsoloslara kendilerini tâyin eden Devlet tarafından vazifelerinin ifası için gönderilen bilûmum yazhane malzemesinin gümrük resminden muaf olarak duhulüne müsaade etmeği taahhüt ederler.

Yedinci maddede zikredilen konsolos ve konsolosluk memurları, memuriyetlerine ilk defa geldikleri esnada veya geldiklerinden itibaren altı ay zarfında ithal edecekleri şahıslarına ve ailelerine ait kullanılmış mobilye, elbise ve ev eşyası ve edevati ile şahsi istimallerine mahsus olarak beraberlerinde getirecekleri her nevi ve hatta yeni eşyayı muayene edilmek şartıyla gümrük resminden muaf olarak ithale mezundurlar.

İşbu muafiyetin yenilecek şeylere şümulü yoktur.

Madde 10 — Konsoloslar, salâhiyetleri hududu dâhilinde olarak ifa ettikleri memuriyetlerine mütaallik efalden dolayı buldukları memleket mahkemelerinde muhakeme olunamazlar.

Madde 11 — Hukuki ve ticari hususatta gerek icra sureti ve gerek ihtiyati bir tedbir olarak kendilerini tâyin eden Devlet tebaasından bulunan konsoloslarla konsoloshane memurları aleyhine hapis cezası hükmolunamaz .

Bunlar ancak bir mahkeme tarafından hükmedilen cezanın infazı veya mahalli kanunlara nazaran en az üç sene hapsi müstelzim bir cürüm ikandan dolayı takibat icrası halinde tevkif veya muvakkaten hapsedilebilirler.

Eğer bir konsolos veya konsolosluk memuru tevkif edilir veya sair bir suretle takip olunursa işbu memurun mensup bulunduğu memleketin siyasi mümessili, bunların memuren buldukları mahal hükümeti tarafından derhal haberdar edilecektir.

Madde 12 — Konsoloslar ve konsolosluk memurları, memuren buldukları memleket adli makamatının resmen ve tahriren talebi vâkı olduğu takdirde işbu makamat huzurunda şahadet etmeğe mecburdurlar. Bununla beraber vazifelerinin ifasıyla alakadar bulunan hususatta kendilerini tâyin eden hükümetin muvafakati alınmadan şahadette bulunmaları talep edilemez.

Şahit olarak istimaı icabeden meslekten bir konsolos gerek hastalık dolayısıyla ve gerekse vazifesinin zaruretleri itibariyle mahkemede ispatı vücut etmekte mazur olursa adli makamat memleket kavaniniyle mevzuu eşkâl dairesinde şahadetini istima için ikametgâhına giderler ve yahut işbu şahadeti tahriren talep ederler. Bu ikinci halde mevzuubahis memurun bu talebe riayet etmesi ve imza ve resmi mühürünü havi şahadetini tâyin edilen müddet zarfında memleketin adli makamatına gönderilmesi lâzımdır.

Eğer cezal bir meselede meslekten bir konsolosun adli bir makam huzurunda ispatı vücudu, mezkûr konsolosun bulunduğu memleket kanununa nazaran zaruri ve bu memurun ikametgâhında istimaı mümkün değil ise, adli makam, işbu memurun vazifesi zaruretleri itibariyle mazereti halinde mumalleyh ile isticvabın tarih ve saati hususunda anlaşacak ve kararlaştırılan tarihte mumalleyhi mümkünse bila tevhür isticvap ederek en kısa müddet zarfında serbest bırakacaktır.

Madde 13 — Bir konsolosun vefatı halinde usulü dairesinde salâhiyettar bir vekil mevcut değilse, mahalli makam konsoloshane evrakının vakit geçmeden mühürlenmesi için müteveffanın mensup bulunduğu devletin en yakın konsolos veya elçiliğine müracaat edecektir. En yakın konsolosluk mümessilinin veya elçiliğinin mazereti halinde mahalli makamat eğer mevcutsa dost bir devletin konsolosluk mümessiliyle müteveffayı tâyin eden Devletin iki tebaası muvacehesinde evrakı mühürlenecektir.

Alınan tedbirlere mütedair zabıt varakası iki nüsha olarak tanzim kılınacak ve bir nüshası müteveffayı tâyin eden devletin en yakın konsolos veya elçiliğine gönderilecektir.

Evrakın yeni konsolosa teslimi için mühürlerin kaldırılması esnasında mühürlerin vazı esnasında yapıldığı gibi hareket olunacaktır.

Madde 14 — Her iki Âkîd Tarafın konsolosları ve konsolosluk memurları bundan maada diğerinin ülkesinde müttekabiliyet şartıyla en ziyade mazharı müsaade milletin aynı sıfatı ve rütbeyi haiz konsolos ve konsolosluk memurlarına bahşedilmiş ve edilecek olan masuniyet ve imtiyazlardan istifade edeceklerdir.

Şurası mukarrerdir ki Âkîd Taraflardan hiç biri bizzat kendi tarafından diğer taraf konsolos ve konsolosluk memurlarına bahşedilmiş olan masuniyet ve imtiyazlardan başka veya daha vasi masuniyet ve imtiyaz talebi için yukarıda mezkûr en ziyade mazharı müsaade millet kaydına istinat edemeyecektir.

Üçüncü Fasıl

Konsolosların salâhiyeti

Madde 15 — Konsoloslar memleketleri tebaalarının menfaatlarını himayeye ve bilhassa işbu tebaanın ticaretini ve gemiciliğini korumağa ve teşvik etmeğe salâhiyettardır.

Bunlar memuriyetlerinin ifası sırasında havzalı memuriyetlerindeki salâhiyettar makamlara müracaatla işbu makamlar nezdinde mer'i muahedat ve mukavelâtin ihlâline ve tebaalarının hukukunu muhlil harekâta karşı mutalebede bulunabile-

ceklerdir. Eğer bu mutalebat mezkûr makamlar tarafından nazarı itibara alınmazsa memleketlerinin siyasi bir mümessili bulunmadığı takdirde bu husus için kendilerini kabul eden hükümete müracaat edebileceklerdir.

Madde 16 — Konsoloslar memleketleri kanunlarının verdiği mezuniyet dairesinde aşağıdaki hususata ifaya salâhiyettar olacaklardır :

1 -Temsil eyledikleri memleket tebaasının veya sefaının mürettebat ve yolcuları tarafından vâkı olacak beyanatı gerek kaçırlarında veya ikametgâhlarında gerekse alâkadarların ikametgâhlarında veya kendi memleketlerine mensup sefinelerde ahzilemek,

2 - Temsil eyledikleri memleket tebaasının vasiyetnamelerini tanzim, tasdik ve bunların sıhhatini tevsik etmek,

3 - Memuren buldukları memleketteki emvale veya orada takip ve icra olunacak hususata mütaallik olmamak şartıyla temsil eyledikleri memleket tebaasının senedatını ve onlar arasında aktolunmuş mukavelâtı tanzim, tasdik veya bunların sıhhatini tevsik etmek,

4 - Konsolosu tâyin etmiş olan memleket tebaasının imzalarını tasdik etmek,

5 - Yalnız temsil eyledikleri memleket ülkesinde bulunan emvale veya orada takip ve icra olunacak hususata mütaallik olmak şartıyla alâkadarlar her hangi tabiiyette olursa olsun her nevi mukavelât ve senedatı tanzim, tasdik ve bunların sıhhatini tevsik etmek,

6 - Temsil eyledikleri memleket makamat ve memurları tarafından verilen her nevi vesak ve senetleri tercüme ve tasdik etmek.

Konsolos tarafından tanzim, sıhhati tevsik veya tasdik olunan ve konsolosluğun mühüriyle mühürlenmiş bütün bu senedat ve mukaveleleriyle bunların aslına mutabakatı tasdik ve mühüriyle mühürlenmiş suret, hulâsa ve tercümeleri, mumalleyhin memuren bulunduğu memlekette işbu memleketin resmî bir memuru tarafından tanzim ve sıhhati veya aslına mutabakatı tevsik veya tasdik edilmiş olanların aynı kıymeti ve aynı ispat kuvvetini haiz mevsub vesikalar mahiyetinde olacaklardır. Yukarıda mezkûr kıymet ve ispat kuvveti, senet veya mukaveledenemin esasına ve icra kuvvetini haiz olmasına değil, yalnız şekline aittir.

İşbu senedat veya diğer vesikalar mezkûr memleketteki işlere ait buldukları o memleket kanunlarının vazettiği harç, pul ve sair rûsuma ve kezalik o hususa ait bîcümle eşkâl ve muamelâta tabi olacaklardır.

İki taraf konsoloshanelerinden birinin kaçırlarından tanzim veya tasdik edilmiş olan bir senedin sıhhati veya yukarıda mezkûr suret, hulâsa ve tercümelerin aslına mutabakatı ve doğruluğu hakkında şüphe edildiği takdirde, alâkadarın aslıyla mukabele olunması ve lüzumlu görüldüğü takdirde mukabele esnasında bizzat hazır bulunması hususundaki talebi reddedilemez.

Madde 17 — Konsoloslar kendilerini tâyin eden devletin nizamâtı mucibince pasaport ita ve vizesine salâhiyettardır.

Madde 18 — Konsoloslar kendilerini tâyin eden devletin kanunlarına göre mezun oldukları takdirde, iki taraf mezkûr devlet tebaasından olursa nikâh aktebileceklerdir.

Konsoloslar yukarıda mezkûr evlenmeleri derhâl buldukları memleket makamatına bildirmeğe mecburdurlar.

Madde 19 — Konsoloslar kendilerini tâyin eden memleket tebaasının tevelli-dat ve vefat ilmühaberlerini mezkûr memleket kanunlarında münderiç şekillere nazaran tanzim etmek hakkını haizdirler.

İşbu madde ahkâmının alâkadarların buldukları memleket kanunları mucibince tevellüdat ve vefiyatı mahallî makamata bildirmek hususundaki mecburiyetlerine bir tesiri yoktur.

Madde 20 — Akid Taraflardan birinin tebaasının diğer taraf ülkesindeki terekisi hakkında konsoloslar işbu mukavelename merbutunda zikredilen salâhiyetleri haizdirler.

Madde 21 — Konsoloslar mensup buldukları memleket gemilerinin duhul ve sevkinin teshil ve havzai memuriyetleri dâhilindeki sularda kaldıkları müddetçe onlara yardım edebileceklerdir.

Bu maksatla, serbest pratika aımlarını mütaakip işbu gemilere bizzat gidebilecekler veya vekiller gönderebilecekler, mürettebatı isticvap, sefine evrakını muayene, manifesto tanzim ve geminin seyahat ve mahallî azimetine ve sefer esnasında vukubulan hadiselerle dair mürettebat ve yolcuların beyanatını on altıncı maddenin bir numaralı fıkrasına tevfikân ahzedebileceklerdir.

Madde 22 — Konsoloslar temsil eyledikleri memleketin ticaret gemilerinde dâhili intizamın muhafazası ile munhasıran mükellef olacaklar ve mezkûr memleketin kanunlarıyla mezun buldukları takdirde mürettebat arasındaki ihtilâfları ve bilhassa ücretler ve karşılıklı olarak aktedilmiş olan taahhütlerin hallü fasına salâhiyettar olacaklardır.

Mahallî memurlar gemide hâdis olan kargaşalıklara, karada veya limanda sü-kûn ve umumî asayışı ihlâl edecek bir mahiyette olmadıkça veyahut konsolosun memuren bulunduğu memleket tebaasından veya mürettebattan olmayan şahıslar karışmış bulunmadıkça müdahale edemez.

Sefinde hâdis olan bütün diğer kargaşalık vakalarında mahallî memurlar konsolos veya vekiline ve mumalleyh orada bulunmadığı takdirde, talep vukuunda, geminin kaptanına müzaheretle iktifa edeceklerdir. Bilhassa mahallî tebaadan olmayan mürettebatı aşağıdaki maddede münderic aynı şartlar tahtında gemiye teslim veya derdest edeceklerdir.

Madde 23 — Konsoloslar harb gemilerinin ve diğer gemilerden kaçmış olan mürettebatı işbu gemilere veya bunların sancağını taşıdıkları memlekete iade için tevkif ettirebileceklerdir.

Bu maksadın temini için konsolosların mahallî makamata tahriren müracaat ile resmî vesaik ve bilhassa taife defterinden çıkarılmış aslına mutabık hulâsalar ibraz ederek talep edilen şahsın fihakika mürettebattan olduğunu ispat etmeleri lâzımdır. Hiç bir konsolosun bulunmadığı bir yerde işbu talep aynı şartlar dâhilinde bizzat kaptan tarafından vâkı olabilir. Bu suretle muhik olduğu sübut bulan işbu talep üzerine kaçakların teslimi reddedilmeyecektir.

Mahallî makamata, konsolosun talebi üzerine derdest edilen eghası, mumalleyhin masrafına olarak buldukları memleket hapishanelerinde tevkif edeceklerdir. Eğer konsolos kaçakların derdestlerini takip eden iki ay zarfında bunları gemilere veya gemilerin sancağını taşıdığı memlekete iade edemez veyahut mevkufiyet masrafları muntazaman tesviye edilmemiş bulunursa, konsolosa, üç gün evvel vâkı olacak bir ihbardan sonra mezkûr kaçaklar serbest bırakılacak ve aynı sebepten dolayı yeniden tevkif edilmeyeceklerdir.

Eğer kaçak, bulunduğu Devlet ülkesinde işbu Devlet kanunlarının hükmüne tabi bir cinayet veya cürüm işlemiş olursa, teslim keyfiyeti mahallî mahkemenin karar vermesine ve işbu kararın tamamıyla infazına kadar tecil olunabilir.

İşbu madde ahkâmının alâkadarların buldukları memleket kanunları mucibince tevellüdat ve vefiyatı mahallî makamata bildirmek hususundaki mecburiyetlerine bir tesiri yoktur.

Madde 20 — Akid Taraflardan birinin tebaasının diğer taraf ülkesindeki terakesi hakkında konsoloslar işbu mukavelename merbutunda zikredilen salâhiyetleri haizdirler.

Madde 21 — Konsoloslar mensup buldukları memleket gemilerinin duhul ve sevkini teshil ve havzai memuriyetleri dâhilindeki sularda kaldıkları müddetçe onlara yardım edebileceklerdir.

Bu maksatla, serbest pratika aımlarını mütaakip işbu gemilere bizzat gidebilecekler veya vekiller gönderebilecekler, mürettebatı isticvap, sefine evrakını muayene, manifesto tanzim ve geminin seyahat ve mahallî azimetine ve sefer esnasında vukubulan hadiselerle dair mürettebat ve yolcuların beyanatını on altıncı maddenin bir numaralı fıkrasına tevfikân ahzedebileceklerdir.

Madde 22 — Konsoloslar temsil eyledikleri memleketin ticaret gemilerinde dâhili intizamın muhafazası ile munhasıran mükellef olacaklar ve mezkûr memleketin kanunlarıyla mezun buldukları takdirde mürettebat arasındaki ihtilâfları ve bilhassa ücretler ve karşılıklı olarak aktedilmiş olan taahhütlerin hallü fasına salâhiyettar olacaklardır.

Mahallî memurlar gemide hâdis olan kargaşahlara, karada veya limanda sükkün ve umumî asayışı ihlâl edecek bir mahiyette olmadıkça veyahut konsolosun memuren bulunduğu memleket tebaasından veya mürettebattan olmayan şahıslar karışmış bulunmadıkça müdahale edemez.

Sefinede hâdis olan bütün diğer kargaşalık vakalarında mahallî memurlar konsolos veya vekiline ve mumalleyh orada bulunmadığı takdirde, talep vukuunda, geminin kaptanına müzaheretle iktifa edeceklerdir. Bilhassa mahallî tebaadan olmayan mürettebatı aşağıdaki maddede mündericî aynı şartlar tahtında gemiye teslim veya derdest edeceklerdir.

Madde 23 — Konsoloslar harb gemilerinin ve diğer gemilerden kaçmış olan mürettebatı işbu gemilere veya bunların sancağını taşıdıkları memlekete iade için tevkif ettirebileceklerdir.

Bu maksadın temini için konsolosların mahallî makamata tahriren müracaat ile resmî vesaik ve bilhassa taife defterinden çıkarılmış aslına mutabık hulâsalar ibraz ederek talep edilen şahsın fihakika mürettebattan olduğunu ispat etmeleri lâzımdır. Hiç bir konsolosun bulunmadığı bir yerde işbu talep aynı şartlar dâhilinde bizzat kaptan tarafından vâkı olabilir. Bu suretle muhik olduğu sübut bulan işbu talep üzerine kaçakların teslimi reddedilmeyecektir.

Mahallî makamat, konsolosun talebi üzerine derdest edilen eghası, mumalleyhin masrafına olarak buldukları memleket hapishanelerinde tevkif edeceklerdir. Eğer konsolos kaçakların derdestlerini takip eden iki ay zarfında bunları gemilere veya gemilerin sancağını taşıdığı memlekete iade edemez veyahut mevkufiyet masrafları muntazaman tesviye edilmemiş bulunursa, konsolosa, üç gün evvel vâkı olacak bir ihbardan sonra mezkûr kaçaklar serbest bırakılacak ve aynı sebepten dolayı yeniden tevkif edilmeyeceklerdir.

Eğer kaçak, bulunduğu Devlet ülkesinde işbu Devlet kanunlarının hükmüne tabi bir cinayet veya cürüm işlemiş olursa, teslim keyfiyeti mahallî mahkemenin karar vermesine ve işbu kararın tamamıyla infazına kadar tecil olunabilir.

Âkîd Taraflar gemi mürettebatından olup kaçmış oldukları memleket tebaasından bulunan kimselerin işbu madde ahkâmından istisna edilmelerini kararlaştırmışlardır.

Madde 24 — Tarafeynden birinin sancağını taşıyan bir gemi diğer tarafın sahillerinde kazaya uğrar veya karaya oturursa mahallî memurlar geminin sancağını taşıdığı hükümetin en yakın konsolosunu süratî mümkün ile haberdar edeceklerdir.

Mahallî memurlar muavenet veya tahlisiye hizmetleri için ancak aynı vaziyette bulunan kendi memleketleri gemileri tarafından verilmesi mecburî olan meblağı talep edebileceklerdir.

Kurtarılan emtia ve sair mevat dâhilde serbest ticarete ithal edilmedikleri halde gümrük resminden muaf olacaktır.

Madde 25 — Gemi ve hamulesinde alâkadar taraflar ve hususiyle gemiyi teçhiz edenler, yükletenler ve sigorta edenler beyninde bunun aksi bir itilâfname mevcut olmadığı takdirde, Âkîd Hükümetlerden birinin gemisine yolda vukubulan hasarat, gemi havzaî memuriyeti dâhilindeki bir limanda tevakkuf eylediği halde bu hükümetin konsolosu tarafından halledilecektir. Maamafih konsolosun mukim bulunduğu memleket veya bir üçüncü Devlet tebaası meselede alâkadar oldukları ve meselenin sureti muslihanede bütün alâkadar taraflar beyninde tesviyesi imkân mevcut olmadığı halde bu hasarat mahallî memurlar tarafından hal ve tesviye edilecektir.

Madde 26 — Konsoloslar seyrisefain bahsinde balâda gösterilen vezaiften maada yalnız memleketleri kanunları mucibince kendilerine mevdu idari ve hesabi ve teknik mahiyeti haiz olan diğer vezaifi ifa edebileceklerdir.

Şurası mukarrerdir ki evvelki maddelerde mevzu bahis «mürettebat» tabiri kaptan, zâbitan, taifeler, ateşçiler ve gemide müstahdem olan diğer kimseleri ihtiva eder.

Madde 27 — Tarafeyni âkideynden her birinin konsolosu ve konsolos memurları mütekabiliyet şartıyla diğer taraf arazisinde en ziyade mazharı müsaade olan milletin aynı derecedeki konsolos ve konsolos memurlarının ifa eyledikleri aynı vezaifi yapabileceklerdir.

Şurası mukarrerdir ki Âkîd Taraflardan hiç biri kendi konsolos veya konsolos memurları için diğer tarafın konsolos veya konsolos memurlarına tanıdığı salâhiyetlerden başka veya daha vasi salâhiyet talebinde bulunmak üzere balâda mezkûr en ziyade mazharı müsaade millet kaydını serdedemiyecektir.

Dördüncü Fesâl

Nihai ahkâm

Madde 28 — Bu mukavelenamenin ikinci ve üçüncü fasıllarındaki ahkâm, hukuku düvel kavaidi mucibince haiz oldukları imtiyazat ve muafiyata hâlel vermemek şartıyla, memurini siyasiyeden olupta konsolosluk vazifesini ifaya memur edilen memurlar hakkında da tatbik olunacaktır.

Madde 29 — Bu mukavelenamenin ahkâmı mahsusasıyle tasrih edilmemiş olan ahvalde Âkîd Taraflar hukuku düvel prensiplerine mugayir harekette bulunmaması kararlaştırmışlardır.

Madde 30 — Türkçe ve Almanca lisanslarda akdolan işbu mukavelename tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra mevkiî mer'iyete girecek ve beş sene müteber olacaktır.

Taksitnamelerin teatisi Berlinde icra olunacaktır.

Mevzuubahis beş senelik müddetin hıtamından bir sene evvel mukavelename bir veya diğer akt tarafından feshedilmediği takdirde iki taraftan bir veya diğeri canibinden feshedildiği günden itibaren bir sene daha mer'i olacaktır.

Kararların tasdikan murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle mühürlemişlerdir.

Ankarada 28 Mayıs 1929 tarihinde iki nüsha üzerine tanzim edilmiştir.

Ah Şevki

Rudolf Nadolny
Wilhelm Padel

KONSOLOSLUK MUKAVELENAMESİNİN 20 nci MADDESİNİN MERBUT TEREKEYE AİT AHKÂMI

Bent : 1

1 — Akıd Taraflar tebaasından birinin diğeri taraf arazisinde vefatı vukuunda ait olduğu mahalli makamat derakap müteveffanın tabii olduğu Devletin vazifedar konsolosunu haberdar edip vârislerle, bunların mahalli ikametleri, terekenin kıymeti terekeyi teşkil eden eşya hakkında bildiği malûmatı verecek ve ölüme tasarruflar mevcut olduğu takdirde bunları da bildirecektir. Vefatın vukuunda birinci olarak konsolos haberdar olduğu takdirde o da hemen mahalli makamatı malûmattar edecektir.

2 — Vefatın vuku bulduğu mahal bir konsolosluk havzaî memuriyeti haricinde olduğu takdirde müteveffanın tebaasından bulunmuş olduğu memleketin mümessili siyasîsine malûmat verilecektir.

3 - Mahalli memurlar ve konsolos taraflarından menkul tereke hakkında ittihaz edilecek tedbirler atide mezkûr 2 ilâ 11 inci bentlerde ve gayrimenkul tereke hakkındaki de 12 nci bentte tespit olunmuştur.

Bent : 2

1 - Terekenin muhafazasına ait tedbirlerin ittihazı ilk önce ait olduğu mahalli memura terettüp eder. Bu memur da terekenin mühür altına vazî ve bir cetvelin tanzimi gibi tereke mevaddının olduğu gibi muhafazasına hadim tedbirleri ittihaz ile iktifa edecektir. Her halde konsolosun talebî üzerine onun istediği muhafaza tedbirlerini ittihaz edecektir.

2 - Konsolos hükümeti mahalliyenini iştirakiyle ve hükümeti mahalliye henüz yapmamış olduğu halde yalnız olarak menkul terekeyi kendi memleketi nizamına göre ya bizzat veyahut kendi tarafından mensup ve vekâletini haiz bir memur tarafından ve icap ettiği takdirde mahalli memurların muavenetine müracaat ederek mühür altına vaz ve cetvelini tanzim edecektir.

3 - Ahvali fevkalâde mani olmadıkça mahalli memurlar ve konsolos mirasın muhafazası için teşriki mesai etmeğe mecburdurlar. Teşriki mesai edemeyen me-

mur mühür altına vaz muamelesi yapıldığı takdirde bilâhara kendi mühürlerini vaz'a mezundur. Teşriki mesai edememiş olan memur sürati mümkün ile mazbata ile eşya cetvelinin bir suretini alacaktır.

4 - Muhafaza tedbirlerinin kaldırılmasında ve hususiyile iki taraf memurlarının birlikte yapmaları lâzım gelen mühürlerin kaldırılması muamelesinde de aynı ahkâm tatbik olunur. Bununla beraber hükümeti mahalliye veyahut konsolos, diğer taraf muvafakatini verdiği veya asgari 48 saat evvel kendisine vuku bulan davetten sonra vaktinde ispatı vücut etmediği takdirde, yalnızca bu muameleyi yapmak hakkını haiz olacaktır.

Bent : 3

Lüzumu takdirinde hükümeti mahalliye memleketin usulüne ve kavanini ahkâmına göre terekenin açıldığına ve vârisler ile alacakların davetine dair olan ilânata yapacak ve bu ilânata konsolosa tebliğ edecektir. Konsolosta aynı tarzda ilânatta bulunabilecektir.

Bent : 4

Konsolos terekenin tasfiyesini deruhte edebilecektir. Bu takdirde işbu merbutun 5 ilâ 10 uncu bentlerinin ahkâmı tatbik edilecektir.

Bent : 5

1 - Konsolos, terekeyi teşkil eden bilcümle mevaddı ve bu meyanda müteveffanın eşhası hususiyeye, noterler, bankalar, sigorta şirketleri, umumi sandıklar ve saire veyahut memurini mahalliye nezaretlerinde bulunan evrakının ahiz ve tesellüm ve terekeye ait bilcümle alacakları tahsil etmeğe, müteveffanın yapabileceği aynı şerait dâhilinde, salâhiyettar olacaktır. Terekeyi teşkil eden emvalin tamamı veya bir kısmı üzerine haciz veya sökestr vazedilmiş olduğu takdirde konsolos bu emvall üzerlerindeki haciz veya sökestronun ref'inden evvel tesellüm edemeyecektir.

2 - Konsolos, mukim bulunduğu memleket memurları nezdinde bile bulunsa, müteveffanın bıraktığı ölüme bağlı tasarrufa ait evrakın teslimini talep etmek hakkını haizdir. Ancak işbu memurlar bunları, teslimden evvel açmak hakkını muhafaza ederler. Konsolos kendine tevdi edilmiş ve açılmış ölüme bağlı bilcümle tasarrufların bir sureti musaddakasını memuru aidine verecektir .

Bent : 6

Terekenin muhafazası veyahut müteveffa ile varislerine terettüp eden hukuku umumiyeye borçlarının ifası için vârislerin nefine olarak faideli gördüğü bilcümle tedabir ittihaz etmek, konsolosun hakkı ve vazifesidir. Konsolos bilhassa terekenin kıymeti hakkında salâhiyettar makamata malûmat vermeğe mecburdur. Konsolos terekeyi bizzat idare eyleyebileceği gibi kendi nezareti altında tâyin edeceği ve kendi namına hareket edecek olan bir vekil tarafından idare ettirebilir. Bu hususta konsolos mahalli memurların muavenetini talep edebilecektir.

Bent : 7

1 - Konsolos kendisine tevdi edilen tereke mevaddını depo suretiyle, mukim bulunduğu memlekette muhafaza edecektir.

2 - Konsolos ikamet eylediği memleket kavanin veya usulleri mucibince, terekeyi teşkil eden mevattan bozulacaklarla hıfzı müşkül veya masarifi mucip olanları, umumi müzayede suretiyle serbestçe satabilecektir .

3 - Bundan maada konsolos terekenin mevcudundan son hastalık, teşhik ve tefkin masraflarının, müstahdemin memurun ve amele yevmiyelerini bedeli icar takdirinde müteveffanın ailesinin infak ve laşesi için icabeden masrafları, masarifi muhakeme, konsolosluk harcı ve sair resimleri ve makamatı mahalliyeye tediyesi icabeden vergi ve sair resimleri hemen ayıracaktır.

Bent : 8

Tereke aleyhine vukubulacak mutalebattan mütevellit ihtilâfat terekenin, bulunduğu memleket makamatı aidesi nezdinde takip edilip işbu makamat tarafından halledilecektir.

Bent : 9

1 - Terekeyi teşkil eden mevat, konsolosa mevdu olsa dahi, icrayı cebriye tabi olabilecektir. Konsolos bunları, talep edecek olan memuru aidine teslim mecburdur.

2 - Salâhiyettar makam memlekette bulunan tereke hakkında iflâs kararı verdiği takdirde konsolos, vukubulan talep üzerine, terekeyi teşkil eden bilcümle mevadd, bunlar iflâs masasına ait oldukça mahalli hükümete veyahut sindike verecektir. Esnayı dâvada konsolos kendi vatandaşlarının menfaatlerini korumağa mezdur.

Bent : 10

Terekenin açıldığına dair son ilânı takip eden üç ayın hıtamından sonra veyahut böyle bir ilân olmadığı takdirde müteveffanın vefatını takibeden dört ayın mürurundan sonra, konsolos terekeyi haklarını ispat etmiş olan vârsiere yahut ispat edilmediği takdirde memleketin memurini aidesine teslim edebilecektir. Maa-mafih bu teslim muamelesi murisin bilcümle hukuku umumiye borçları, rûsumu malîye, terekeye ait hesap ve masraflar ve terekenin bulunduğu Devlet tebaası veya orada ikamet edenler tarafından tereke zimmetine olarak konsolosa ibraz edilmiş olan alacaklar ödendikten ve usulü dairesinde teminata raptedildikten sonra yapılabilecektir. Konsolosun ibraz edilmiş olan alacaklar hakkındaki bu mecburiyeti, diğer altı ay zarfında bu alacakların hak sahipleri tarafından tanındığına veyahut mahkemei aidesi nezdinde bir dâva mevzuu teşkil ettiğine dair kendisine bir ihbar vuku bumadığı takdirde zail olur .

Bent : 11

1 - Konsolos kendisine teslimini talep eylediği takdirde mahalli hükümet, terekeyi teşkil eden mevaddı, konsolosun onuncu bende tevfiikan yapmağa mecbur olduğu aynı şerait dairesinde, vereseye vermeğe mecburdur.

2 - Müteveffanın vefatından altı ay sonra alâkadarlar vârislik sıfatlarını ispat etmezlerse, mahalli hükümet, terekeyi ona müteferri dosya ile birlikte, onuncu bentteki kuyudu ihtiraziye altında, konsolosa devre mecburdur. Konsolos da onuncu bende tevfiikan muamele yapacaktır.

Bent : 12

Gayrimenkul terekelere gelince : Munhasıran bunların bulunduğu memleket memurını aidesi mer'i kavanine göre ve kendi vatandaşlarının terekesinde olduğu gibi, bircümle tedabiri ittihaz etmek hakkını haiz ve vazifesiyle mükelleftirler.

Gayrimenkul terekeye ait cetvelin aslına mutabakatı tasdik edilmiş bir sureti mümkün mertebe süratle vazifedar konsolosa gönderilecektir.

2 - Konsolos gayrimenkul terekeye mütaallik ölümüne bağlı bir tasarrufa ait evrakı malik bulunur ise, talep üzerine, mahalli memurinine bunun aslını tevdi etmeğe mecburdur.

3 - Ne gibi mevaddın menkul ve gayrimenkul terekeye ait olduğunu bilmek meselesi, terekenin bulunduğu Devlet kavanini tarafından hallolunacaktır.

Bent : 13

Tarafeynden birinin diğer memleket arazisindeki tebaasının menkul ve gayrimenkul terekesinin açılmasına, idare ve tasfiyesine müteferri bircümle mesailde, konsolos, kendi memleketi tebaasından olup diğer memlekette vekil tayin eylememiş olan vârisleri, ayrıca bir vekâletname ibrazına mecbur olmaksızın, temsil etmek hakkını haizdir. Fakat bircümle hak sahipleri bizzat buldukları veya bilvekalâ temsil edildikleri takdirde konsolosun vekâleti zail olur.

Bent : 14

1 - Menkul terekelerde hakkı verasete mütaallik mesail, müteveffanın hini vefatında tebaasından bulunduğu memleket kanunlarına tevfiikan hal ve tesviye olunacaktır.

2 - Gayrimenkul terekelerde hakkı verasete müteferri mesail, terekenin bulunduğu memleket kavanini mucibince ve müteveffa vefatı esnasında memleket tebaasından imiş gibi hal ve tesviye olunacaktır.

Bent : 15

Mirasçılık iddiasına, mirasa istihkak dâvasına, mirasçı naspına ve vasiyete ve mahfuz hisse iddiasına dair bircümle dâvalar menkul terekelere mütaallik olduğu takdirde müteveffanın hini vefatında tebaasından bulunduğu Devlet mahkemeleri ve gayrimenkul terekelere mütaallik olduğu halde gayrimenkul terekenin bulunduğu Devlet mahkemeleri huzurunda ikame edilecektir. Bu mahkemelerin kararları diğer Devlet tarafından tanınacaktır.

Bent : 16

1 - Ölümüne bağlı tasarruflar, tanzim edildikleri memleketin veyahut işbu tasarruflar tanzim edildiği zaman murisin tebaasından bulunduğu memleketin kavaninine göre yazıldıkları takdirde, şekil itibariyle muteberdir.

2 - Bu tasarrufların fesih ve iptalinde de aynı hüküm caridir.

Bent : 17

Hukuku verasete ve hususiyle vârislerin veyahut vasiyeti tenfiz memurunun hukukuna mütaallik olarak kavanini mer'iyeye mucibince murisin tebaasından bulunmuş olduğu Devletin salâhiyettar bir makamı tarafından verilmiş olan vesika, di-

ger devlet nezdinde menkul tereke için bu hahuku ispata kifayet edecektir. Muri-
sin tebaasından bulunmuş olduğu devlet konsolos veya siyasi mümessili tarafından
tasdikı, bu vesikamın muteber olduğunu tesbite kâfidir.

Bent : 18

Bir ilâ on yedinci bentlerin ahkâmı kıyas suretiyle iki devletten birinin arazi-
sinde kâin olupta bu arazi haricinde vefat eden diğer tarafın tebaasına ait emvali
menkule ve gayrimenkuleye tatbik olunur.

Bent : 19

1 - İki devletten birinin gemisi mürettebatından biri tebaası olmadığı diğer
devlet arazisinde vefat ederse bunun yevmiye ve eşyaları ait olduğu konsolosa ve-
rilecektir.

2 - İki devletten birinin tebaası diğer devletin arazisinde meşkene malik ol-
maksızın veya orada ikameti mütat edinmeksizin seyahat ettiği esnada vefat ederse
üzerinde bulunan eşya kendi memleketi konsolosuna verilecektir.

3 - Birinci ve ikinci fıkralarda zikredilen eşyayı tesellüm eden konsolos mü-
teveffanın memlekette ikameti esnasında aktetmiş olduğu borçları tesviye eyledik-
ten sonra bunlar hakkında kendi memleketi nizamatinin icabını yapacaktır.